

№ 75 (10 488)
25 აპრილი,
საბურთაქო.
1991 წ.
ფასი 10 ლა.

დამოუკიდებელი სპორტული გაზეთი

გამოდის 1934 წლის 13 აპრილიდან

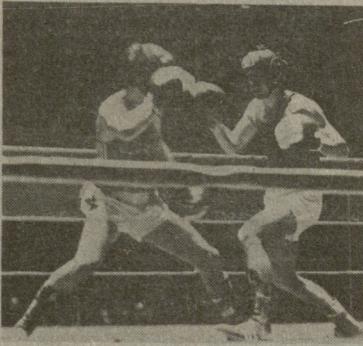
მულდინო მსტატოგან შეხინარხუნოთ

ტურნირის ეპო

შაბაზ მოკრივეთა VII ტრადიციულ ტურნირს ევროპის ექსტრემიონ დავით კვაჭავაძის პრიზზე, რომლის შედეგები „ლელოს“ მკითხველებს უკვე ვაუწყეთ, რიგითს ვერ უწოდებ, რადგან იგი საგანგებო ვითარებაში ჩატარდა, იცით ისიც, რომ ასპარეზობამ საერთაშორისო ტურნირის (ასეთი უნდა ყოფილიყო იგი ამიერიდან) სტატუსი დაკარგა. ეს მით უფრო სამწუხაროა, რომ დღეს ქართული კრიკვი აღმავლობის გზაზეა. ახლა ყველაფერი უნდა ვიღონოთ, რომ ქართულმა კრიკვი შეინარხუნოს მონაპოვარი. საშეჯიბრებო პრაქტიკა კი წინსვლის ერთ-ერთი ქვეყნებია. ამიტომ განსაკუთრებული ყურადღება ესაქირებებათ დღევანდელ მონარდებს, 15-16 წლის იმ ქაბუკებს, რომლებიც დ. კვაჭავაძის ტურნირში გამოდიოდნენ. ამ ასაკზე იმტომ გამხვილებთ ყურადღებას, რომ როცა იზოლაციას დავადწვეთ თავს, სწორედ დღევანდელ პირტიკველა ბიჭებს მოუწევთ საქართველოს ღირსების დაცვა დიდ რინგზე. ამდენად, აქედანვე უნდა ვეცადოთ, არ წარმოიშვას ვაკუუმი და ხელცარიენი არ შევხვდეთ ქართული კრიკვის საერთაშორისო სარბელზე გასვლას.

ქართული კრიკვის გულშემატიკვართა სახელით ვულოცავთ ამ საიუბილეო თარიღს ევტერან სპორტსმენს), ფრიდონ ლომიძე, ჯუმბერ კვანტალიანი, ნოგენი თორთლაძე და სხვები. ეგაა რომ, ბანძელაძემ მეთი ყურადღება უნდა დაეთმოს შორიდან დარტყმების სიზუსტისა და მანძილის გრძობის შემუშავებას, რათა მისი კონტრეირები მიზანში დარტყმებით დამთავრდეს. ტურნირმა ისიც დაგვანახვა, რომ ქუთაისელ მოკრივეებს ჩვენში მიმდევრებიც გამოუჩნდნენ, რომლებიც ამთავითვე ერიდებიან დარტყმითა უმისამართო გაცვლა-გამოცვლას და ვაარბეული ტაქტიკით იბრძვიან. ამის მაგალითი იყო თეთრიწყაროელ ბ. ვარძელაშვილის გამოსვლა, რომელიც დიდი უპირატესობით იმარჯვებდა. სამწუხაროდ, ბოლო დღეს აწონავზე დაგვიანდა, რის გამოც ფინალში ვერ ვიხილეთ...

ერთი სიტყვით, კვლავ დაგრწმუნდით, რომ საქართველოში ქაბუკ მოკრივეთა შესანიშნავი კადრებია, ახლა მთავარია, მათთან გეგმავობიერი მუშაობა რომ წარმოებოდეს. ეს კარგად უნდა გაითვალისწინონ მწვრთნელებმა და კრიკვის სპეციალისტებმა, რათა ქართული კრიკვის ბრწყინვალეობა არ გავერძეოთ.

უზანა ზინინაძე

საპარტიველოს სპორტსმენები ალარ გამოდინან საბჭოთა კავშირის ნაკრებ ვუნდებში მაბრამ საქართველოს სპორტულ სარბილზე დამოუკიდებლად გასვლის გზების ძიება ბრძოლაში

საპარტიველოს სპორტის დეპარტამენტმა და ეროვნულმა ოლიმპიურმა კომიტეტმა მიიღეს გადაწყვეტილება, დაუყოვნებლივ დაეწავნოს ოფიციალური წერილი სპორტის ოლიმპიურ სახეობათა ყველა საერთაშორისო ფედერაციას. რესპუბლიკური ფედერაციების დასახ-

მარებლად ვაქვეყნებთ მიმართვის ტექსტის ნიმუშს, სადაც, ცხადია, არაა მითითებული სპორტის სახეობა, აგრეთვე წარმატებები, რომლებიც კონკრეტულად ამ სახეობაშია მოპოვებული ოლიმპიურ თამაშებში ჩვენი სპორტსმენების მიერ.

დიდად პატივისცემულ ბატონო პრეზიდენტო!

გვაქვს პატივი, მოგახსენოთ, რომ 1991 წლის 9 აპრილს საქართველოს რესპუბლიკის უზენაესმა საბჭომ საყოველთაო რეფერენდუმზე დაყრდნობით, გამოხატა რა რესპუბლიკის მრავალეროვანი მოსახლეობის აბსოლუტური უმრავლესობის ნება, აღადგინა საქართველოს სახელმწიფოებრივი დამოუკიდებლობა, რითაც ბოლო მოეღო საქოთა რუსეთის მიერ 1921 წელს საქართველოს რესპუბლიკის ანექსიას და 70-წლიან იძულებით ყოფნას საბჭოთა კავშირის შემადგენლობაში. გამოვედით რა საბჭოთა კავშირის შემადგენლობიდან, ამიერიდან საქართველოს სპორტსმენები, როგორც სუვერენული დემოკრატიული ქვეყნის წარმომადგენლები, ალარ იასპარეზებენ საბჭოთა კავშირის სახელით და მისი დროში.

სახელმწიფოებრივი დამოუკიდებლობის აღდგენის დღიდანვე შევწყვიტეთ ყოველგვარი ურთიერთმა საბჭოთა კავშირის ცენტრალურ სპორტულ ორგანიზაციებთან. ჩვენი რესპუბლიკის ფედერაციები, აგრეთვე, გამოეყო საკავშირო შესაბამის ფედერაციას. ზემოაღნიშნულიდან გამომდინარე, ამჟამად ქართველი სპორტსმენები მოკლებულნი არიან შესაძლებლობას, მონაწილეობა მიიღონ საერთაშორისო შეჯიბრებებში, ევროპისა და მსოფლიოს ჩემპიონატებში, ოლიმპიურ თამაშებში.

თავს ნებას ვაძლევთ შეგახსენოთ, რომ საქართველოს სპორტსმენები 1952 წლიდან (პელსინეს ოლიმპიადი) მონაწილეობენ ოლიმპიურ თამაშებში, როგორც სსრ კავშირის ოლიმპიურ ნაკრები გუნდის წევრები და ამ დროის მანძილზე მოპოვებულია თვალსაჩინო წარმატებები. რესპუბლიკური ფედერაცია, საქართველოს რესპუბლიკის სპორტის დეპარტამენტი, საქართველოს ეროვნული ოლიმპიური კომიტეტი, ხელმძღვანელებენ რა ოლიმპიური ქართის მოთხოვნებით, აღიარებენ მხოლოდ საერთაშორისო ოლიმპიური კომიტეტისა და საერთაშორისო ფედერაციის უზენაესობას. ჩვენი სახეობის განვითარების მდიდარი ტრადიციებიდან გამომდინარე, დაბეჭდვით გთხოვთ განიხილოთ და დადებითად გადაწყვიტოთ საერთაშორისო ფედერაციებში ჩვენი ფედერაციის გაწევრიანებას საკითხი.

გამოთქვამთ იმედს, რომ თქვენ, ბატონო პრეზიდენტო, გავებით და კონსტრუქციულად მოეკიდებით ჩვენს წინადადებას, მხარს დაუჭერთ თავისუფლების, დემოკრატიისა და სამართლიანობის იდეალისათვის მებრძოლი ზალხის ნებას, რითაც ხელს შეუწყობთ საქართველოს რესპუბლიკის აღიარებას და დამკვიდრებას დემოკრატიულ სახელმწიფოთა თანამეგობრობაში, ხელს შეუწყობთ მსოფლიო ასპარეზზე საქართველოს სპორტსმენთა პოტენციალის სრულად წარმოჩენას. თქვენი გადაწყვეტილება გთხოვთ გაცნობოთ ტელექსით (88999) 235678 ან წერილით: საქართველოს რესპუბლიკა, ქ. თბილისი, კვაჭავაძის გამზირი, 49.

საქართველოს სპორტის დეპარტამენტის დირექტორი
პ. ახათინაძე

საქართველოს ეროვნული ოლიმპიური კომიტეტის პრეზიდენტი
ნ. გაფრინდაშვილი

ფედერაციის თავმჯდომარე

მიხეილ მუსხის სახელი მიენიჭა

დაკმაყოფილდეს ქ. თბილისის სახალხო განათლების სამმართველოს ფეხბურთის ოლიმპიური რეზერვის სახპორტო სკოლა „ავაზს“ დირექციის თხოვნა და ქ. თბილისის სახალხო განათლების სამმართველოს ოლიმპიური რეზერვის ფეხბურთის სახპორტო სკოლა „ავაზს“ მიეკუთვნოს წარსულში ცნობილი ფეხბურთელისა და სკოლის დამარხებლის მიხეილ შალღას ძე მესხის სახელი. სკოლა შემდგომში იწოდებოდეს „ქ. თბილისის სახალხო განათლების სამმართველოს მიხეილ მესხის სახელობის ბავშვთა და მოზარდთა ოლიმპიური რეზერვის ფეხბურთის სპეციალიზებულ სახპორტო სკოლა „ავაზად“.

თბილისის სახალხო დეპუტატთა საპალატო საბჭოს პლენარუმი სახალხო განათლების სამმართველო

მსოლდ ტექნიკური შედეგები

ცენტრ-კლუბ „ბულო-კანის“ ლია პირველობა კარატე-დო სიტო-კაი-იში გოგობეს შორის. პროფკავშირების სახალხო, თბილისი, 50 მონაწილე.

14-16 წლის გოგობები, 45 კგ: 1. ი. იაკუშვილი (კლუბი „ნაციონალი“), 2. ზ. გლოველი, 3. მ. ნინიანიძე (ორივე ცენტრ-კლუბ „ბულო-კანისა“), 55: 1. შ. გულორაძე („ბულო-კანი“), 2. ნ. პროკოფიევი (კლუბი „ლელო“), 3. ტ. ბარზილოვა („ბულო-კანი“).

17 წლის ჯეით, 70 კგ: 1. შ. ტურტერაშვილი, 2. მ. მიქაბერიძე, 3. ნ. ჩოქური (სამივე კლუბ „ბულო-კანიდან“).

შეჯიბრების ორგანიზატორი იყო ცენტრ-კლუბი „ბულო-კანი“, სპორტული ფორმა „უნინგი“.

ნარდი და უკუპრიოზოდ?

აღბათ, ძნელად თუ მოვძებნით საქართველოში სპორტის ძველ თუ შედარებით ახალ სახეობებს, რომლებსაც შეჯიბრებათა ისეთი „მდიდრული“ კალენდარი ჰქონდეთ, როგორც ნარდს. ამჯერად უკვე ქუთაისის ეწვივნენ რესპუბლიკის საუკეთესო მონარდები, რომლებიც საქართველოს ჩემპიონის სახელს ეცილებოდნენ ერთმანეთს.

ქუთაისამდე კი თითოეულ მთავან შორი გზა ჰქონდა გასაცული... თბილისში, ბათუმში, ქუთაისში, ფოთში, თელავში და რუსთაველში ჩატარდა შესარჩევი ტურნირები, რომლებმაც გამოავლინეს 100 უძლიერესი მონარდე — საქართველოს II ეროვნული ჩემპიონატის მონაწილენი. მათ დამატებენ რესპუბლიკაში საუკეთესო რეიტინგის მქონე კამათლის ოსტატები — სულ 28 კაცი და 128 მონაწილე შემოუსხ-

არც 27-ე საფეხურზე მდგომ ნუგზარ სიციქილაშვილს აყარა უკეთესი დღე, მათ კიდევ 6 მამაკაცი მიაყოლა და, მართალია, საბოლოოდ გამოეთიშა ტურნირს, მაგრამ ქალთა შორის საუკეთესო შედეგი აჩვენა და შესაბამისი პრიზიც დაიმსახურა. დამეთანხმებით, ბევრ მამაკაცს გაუჭირებოდა რვა ასეთი მაღალი კლასის მონარდის დამარცხება.

ნანა ხაზიურმა, საბოლოოდ, საუკეთესო ათეულში დამკვიდრა ადგილი. კურონები ამით არ ამოწყურულა. მერვედდინალურ ორთაბრძოლაში დემურ რუხაძე პირდაპირ

საქართველოს ჩემპიონი მოკლე ნარდში მერაბ უკლება.

„ალაზანი“ (გურჯანი) —	„სამგურალი“ (წყალტუბო) 8:0
„ივრია“ (ხაზური) —	„მზიური“ (გალი) 1:2
„შვარდენი-1906“ (თბილისი) —	„სანავარდო“ (სამტრედია) 7:1
„ამირანი“ (ოჩამჩირე) —	„კოლხეთი“ (ხოზი) 0:0
„ხულორი“ (ვანი) —	„დლა“ (გორი) 2:1
„მარგეთი“ (ნესტაფონი) —	„მერცხალი“ (ოზურგეთი) 2:1
„გურია“ (ლანჩხუთი) —	„ცხუმი“ (ხოზვი) 1:0
„გორდა“ (რუსთავი) —	„ბათუმი“ (ბათუმი) 0:1
„ქუთაისი“ (ქუთაისი) —	„კოლხეთი-1918“ (ფოთი) 1:0

ტურის ბოლო შეხვედრა — „იბერია“ (თბილისი) — „ოლიში“ (სუგდოდი) დღეს, 25 აპრილს გაიმართება. დასაწყისი 18 საათსა და 30 წუთზე.

ნარდი და უკუნიჭობა?

(დასასრული)

ანადგურებდა ირაკლი სვიმონიშვილი (12:0) და გასამარჯვებლად 1 ქულა სპირდებოდა. ყველას ვგონი, ერთი პარტიის მოგება, ალბათ, აღარ გაუჭირდება რუხაძეს. მაგრამ მისი მეტოქე თურმე სხვაგვარად ფიქრობდა. ირაკლი სვიმონიშვილმა მშვიდად დაიწყო მე-13 პარტია — 12:1... და მოკლე ხანში გამარჯვებულმა დატოვა დარბაზი — 13:12. ეს იყო ტურნირის, ალბათ, ყველაზე დიდი სენსაცია.

მოკლედ, გამოვიწინა 8 საუკეთესო მონარდი, რომელთაც უნდა გაეგრძელებინათ ბრძოლა ჩემპიონობისათვის. ისინი ორ ქვეჯგუფად დაიყვეს.

I ქვეჯგუფში მოხდნენ ირაკლი სვიმონიშვილი, დემურ რუხაძე, ს. ცერცვაძე და ეშპარ ლითაძე. მათგან ნახევარფინალის საგზურები მოაპოვეს ი. სვიმონიშვილმა და დ. რუხაძემ, რომელთაც 2-2 მეტოქე დააპირატეს.

II ქვეჯგუფში ბათუმელებმა: ილია შანიძემ და ვ. თავდგირიძემ წარუმატებლად იასპარეზეს და ნახევარფინალში გავიდნენ მიხეილ სურგულაძე და მერაბ უკლება. ამ უკანასკნელმა შედარებით იოლად სძლია ირაკლი სვიმონიშვილს (15:10) და პირველი ფინალისტის ვინაობაც გაირკვა. ფინალის მეორე მონაწილის გამოვლენას ოთხსაათიანი ხელოვნებით დასჭირდა. მიხეილ სურგულაძისა და დემურ რუხაძის შეხვედრა არა მარტო ხანგრძლივი სათამაშო დროს გამო აღიარეს მსაჯებმა და მონაწილეებმა ტურნირში საუკეთესოდ — მასში იყო ყველაფერი, რითაც საინტერესო, არაორდინარულია ნარდი: მახვილგონივრული კომბინაციები, ბედის ვალიშები თუ უიღბლობა, ნაპარტი „დუშაშები“. ამ მიხედვით ორთაბრძოლაში საქართველოს ნარდის ეროვნული ფედერაციის პრეზიდენტმა მიხეილ სურგულაძემ გაიმარჯვა — 15:14.

მიხეილ სურგულაძის პრაქტიკული გამოცდილება და ნარდის თეორიული ცოდნა ზოგჯერ საკმარისი მიაჩნდა საიმისოდ, რომ მერაბ უკლებასთან ფინალური შეხვედრის წინ საკმაოდ გაბედულად განეცხადებინა უქვეყნოა, უთუოდ სურგულაძე გამარჯვდესო. მაგრამ ნარდი კვლავ გაგახსენა, რომ ყველა პროგნოზი განწირულია გასაბათილებლად, თუ კამათელმა იხებდა.

შეხვედრა, რომელიც 17 ქულამდე მიმდინარეობდა, ქუთაისელი მონარდის — მერაბ უკლებას უპირატესობით დაიწყო და ერთ საათში იგი საკმაოდ დამაჯერებლად იგებდა — 13:4. მაგრამ სურგულაძემ შეძლო დასწვოდა მეტოქეს (13:13). მომდევნო პარტია კვლავ მისი გამარჯვებით დამთავრდა, მაგრამ უკლება, რომელსაც საოკრად წაყალბოდა ბედი, მაკინც გამარჯვა ანგარიშით — 17:14.

საქართველოს ჩემპიონი გრძელ ნარდში ილია შანიძე.

საქართველოს ახალი ჩემპიონი 26 წლისაა, პროფესიით ენერგეტიკოსია. სწორედ მის გადაეცა ცნობილი მხატვრის სერგო სავანელის მიერ დამზადებული ბროლის თასი და 3000 მინუტი — ჩემპიონისათვის დაწესებული პრიზები, რაც მთავარია, მან მიიღო უფლება იასპარეზოს მსოფლიო თასის გათამაშების სავალტრო შეჯიბრებაში — აქ მის მაგივრად 970 დოლარის სხვადასხვა ვარიანტზე. მეორე ადგილზე გავიდა მიხეილ სურგულაძე, III-IV ადგილები გაიყვეს დემურ რუხაძემ და ირაკლი სვიმონიშვილმა. ეს უკანასკნელი ტურნირის ყველაზე ტექნიკურ მონარდსაც აღიარეს.

ტრადიციულად, კლასიკურ ნარდში ასპარეზობის დამთავრების შემდეგ მსურველებმა გრძელ ნარდშიც სცადეს ბედი. აქ 32 მონაწილე ეცილებოდა ერთმანეთს პირველობის და შედარებით მაღელ გამოიკვეთა პოზიციები — ნახევარფინალში თბილისელმა ომარ ძოქუაშვილმა დაამარცხა ბეჟან უმიკაშვილი (გორი) — 5:4, ილია შანიძემ — რევაზ როყვა (თბილისი) — 5:3, ფინალში კი, რომელიც მეტად საინტერესო გამოდგა, ი. შანიძემ სძლია ო. ძოქუაშვილს — 7:5. გამარჯვებულს და პრიზორებს გადაეცათ სამხსოვრო და ფულადი პრიზები.

აღსანიშნავია, რომ ილია შანიძის ინიციატივით ჩემპიონებმა და პრიზორებმა მოკლე და გრძელ ნარდში ფულადი ჯილდოები გადაიციეს სამაჩაბლოს ფონდში და ამით კიდევ ერთხელ დაამტკიცეს, რომ ნარდი მხოლოდ გასართობი თამაში არ არის.

ლევან ჯაპახიშვილი

ქართველ მონარდთა რეიტინგი 1991 წლის 25 აპრილისათვის (რეიტინგში გათვალისწინებულია საქართველოს II ეროვნული ჩემპიონატის შედეგები):

1. ეშპარ ლითაძე 1359
2. მიხეილ სურგულაძე 1259
3. ირაკლი სვიმონიშვილი 764
4. მერაბ უკლება 669
5. დემურ რუხაძე 445
6. მურთაზ კიკაღიშვილი 381
7. რევაზ რეხვიაშვილი 381
8. მერაბ კიკაღიშვილი 373
9. თამაზ ნანიტაშვილი 363
10. რევაზ კობაქიშვილი 355
11. ვახტანგ ცერცვაძე 332
12. ილია შანიძე 328
13. არჩილ ოდიშარია 325
14. დემურ მალაქიძე 269
15. ნიკოლოზ გუგულაშვილი 261
16. დიმიტრი გოგლაძე 261
17. დავით კალმახელიძე 239
18. რევაზ სოსხაძე 218
19. ავთანდილ გონგლაძე 215
20. ნუგზარ სიკინკილაშვილი 209

მოკლედ

საშპრის კომუნალური მეურნეობის უფროსი რ. ნამგალაძე, ფიზკულტურის მეთოდისტი ნ. ქურდაძე) ვაე კალათბურთელთა გუნდმა ფინალში დაამარცხა მექანი-

კური ქაბახის წარმომადგენლები და სპორტსაზოგადოება „შეგრადნის“ რაიონული საბჭოს პირველობა მოიპოვა.

გამარჯვებულ გუნდს გადაეცა 800 მანეთი და სამხსოვრო საჩუქარი, დამარცხებულს — 400 მანეთი.

ინფორმაცია

მკობა ინის შესვენების შემდეგ ისტორიული მეტოქეები: გარი კასპაროვი და ანატოლი კარპოვი

უნიკალური საქართველოს სპორტულ გუნდებს უნდა დაეძინებინათ ასოციაცია

ახალი საზოგადოებრივი ორგანიზაცია — სპორტულ ეურნალისტთა ასოციაცია — შეიქმნა საქართველოში. მისი დამფუძნებელი კონფერენციის მუშაობაში, რომელიც თბილისში გაიმართა, მონაწილეობდნენ რესპუბლიკის სხვადასხვა ქალაქისა და რაიონის პრესის წარმომადგენლები.

კონფერენციის მონაწილეებმა პარტიულ-სპორტული ურუნალისტის მიხეილ კაკაბაძის — საქართველოს სპორტულ ეურნალისტთა ფედერაციის პირველი თავმჯდომარის სხოენას, ამ ფედერაციამ, რომელიც 1964 წლიდან არსებობს, მინიშნული ვალი რეგული შეიტანა სპორტულ ეურნალისტთა საქმიანობაში, თუმცა იგი დიდად იყო დამოკიდებული შესაბამის საკვაშირო ფედერაციაზე. დღეს მას უკვე აღარ ძალუძს გადაწყვიტოს დროით ნაკარნაგები პრობლემები. ამიტომაც შეიქმნა ახალი ორგანიზაცია, რომლის დამფუძნების დროსაც განიხილეს და მიიღეს მისი საქმიანობის დებულების პროექტი, აირჩიეს ხელმძღვანელი ორგანოები და სარევიზიო კომისია.

საქართველოს სპორტულ ეურნალისტთა ასოციაცია არის დამოუკიდებელი სრულფუნქციონირი ნებაყოფლობითი ორგანიზაცია, რომელიც მოქმედებს საქართველოს რესპუბლიკის კონსტიტუციის და თავისი საქმიანობის დებულების შესაბამისად. მას აქვს იურიდიული უფლება და ანგარიშვალდებულია მხოლოდ თავისი უძალესი ორგანოს — ყოველწლიურად მოწყობილი კონფერენციის წინაშე. იგი აქტიურად ითანამშრომლებს რესპუბლიკურ და საერთაშორისო შემოქმედებით კავშირებთან, სპორტულ და სხვა დაინტერესებულ ორგანიზაციებთან.

ასოციაცია იცავს თავისი წევრების უფლებებს, ახორციელებს ღონისძიებებს მათი მუშაობისა და ყოფა-ცხოვრების პირობების გაუმჯობესებისათვის, პროფესიული ოსტატობის ამაღლებისათვის. საქმიან კონტაქტებს ამყარებს საქ-

რველოს ფარგლებს გარეთ არსებულ სპორტულ ეურნალისტთა კავშირებთან და ფედერაციებთან, სპორტული პრესის საერთაშორისო ასოციაციასთან, რომელშიც სრულფუნქციონირებს წევრად შესვლა ამ ახალი დამოუკიდებელი ორგანიზაციის ერთ-ერთი მთავარი ამოცანაა. ასოციაციის გეგმებში შედის სპორტული ლიტერატურის გამოცემა, საბანკო ანგარიშების, მათ შორის სავალუტო ანგარიშების გახსნა, კომერციული საქმიანობა, დამხმარე საწარმოების შექმნა, სპონსორებთან თანამშრომლობა. ასოციაციის საანგარიშო-საარჩევნო კონფერენციები მიეწყობა ოთხ წელიწადში ერთხელ. ასოციაციის დებულების დამტკიცების და მისი წევრების უფლება-მოვალეობათა განსაზღვრის შემდეგ აირჩიეს პრეზიდიუმი 13 კაცის შემადგენლობით. მას დაევალოდ საქართველოს ეურნალისტის სტატუსის შემუშავება.

ასოციაციის სავალდებულო მოქმედი ასოციაციის პრეზიდენტის არჩევნები. სამი დასახელებული კანდიდატიდან ორმა — გავრებული „სარბიელის“ და „ლესოს“ რედაქტორებმა ზურაბ ფოცხვერიამ და თენგიზ გაჩეჩილაძემ მოხსნეს თავიანთი კანდიდატურები. ამასთან, მეორემ იმის გამო, რომ არის საქართველოს ეროვნული ოლიმპიური კომიტეტის ვიცე-პრეზიდენტი და შემუშავებულია მიანჩხა ორი საზოგადოებრივი თანამდებობის შეთავაზება.

ასოციაციის პრეზიდენტად ერთხმად აირჩიეს ვაზეთ „სარბიელის“ რედაქტორის მოადგილე გუგა ბერიშვილი, ვიცე-პრეზიდენტად — საქართველოს ტელევიზიის სპორტული კომენტატორი თამარ ბალავაძე და ქუთაისელი ეურნალისტი თამაზ ხარაბაძე. გენერალურ მდივნად აირჩიეს საქართველოს სპორტული ეურნალისტის ვეტერანი, ვაზენტა „კაბადონის“ წარმომადგენელი ჯემურ ნუქიძე.

სამედიცინო

თავი და თავი ველოსიპედი

ჩინეთის სახალხო რესპუბლიკა. ჩინეთის ქალაქებში საზოგადოებრივ გამოხალისებელი აქტივობების უმაღლესი ეტაპი უნდა იქნება საკმაოდ სპეციფიკური მეზობლობას. პირველი მეტრების გავლისთანავე, მის გააოგნებს ორბორბლიანი ტრანსპორტის დიდი რაოდენობა, რომლის სა-

ერთო მასაშიც ველოსიპედი სპარბობს. ჩინელთა უმრავლესობისათვის გადაადგილების ძირითად საშუალებას სწორედ ეს მანქანები წარმოადგენს.

მსოფლიოში ყველაზე „ველოსიპედურ სახელმწიფოში“, როგორცაც უწოდებენ ჩინეთს, საერთო ჯამში ორას მილიონზე მეტ ველოსიპედს ითვლიან. ქვეყანაში ყოველწლიურად უშვებენ ორმოცი მილიონამდე ორთავიანი მანქანებს. ამის მიუხედავად, მაოზე მოთხოვნილება უწინდებურად დიდია.

სპარტუნა: ველოსიპედთა მოღვაწეობა ჩვეულებრივი მოღვაწეობა ჩინეთის ქალაქების ქუჩებში.

ტურნირები და შედეგები

26-28 აპრილს გერმანიის ქალაქ აშფენბურგში გაიმართება მსოფლიოს შორის ჩემპიონატი ბერძნულ-რომაულ (ყოფილ კლასიკურ) კლასობაში. სსრკ ნაკრები შეჯიბრებაზე გაემგზავრა ახალი მწვრთნელის, ოლიმპიური და მსოფლიოს მრავალჯგის ჩემპიონის მიხეილ მამიაშვილის ხელმძღვანელობით.

აშშ-ის „ბრან-პარი“ წრიულ საგზატეკილო მოტობოლაში (მოწყობა კალიფორნიის ქალაქ ლაგუნი სეკოში), რომელიც ამავე დროს მსოფლიო ჩემპიონატის შესამე ეტაპს წარმოადგენდა, გაიმარჯვეს ამერიკელმა უეინ რეინიმ („იამახას“ მოტოციკლი) და იტალიელმა ლუკა კალალორამ („ჰონდა“). ამერიკელი უძლიერესი იყო 500 კმ სმ ძრავიანი მანქანების კლასში, იტალიელი კი 250-იანებში.

მსოფლიოს პირველმა ჩოგანმა ქალთა შორის, 17 წლის მონიკა სელეშემა მოიგო ამერიკის ქალაქ პოუსტონში გამართულ „ვირჯინია ხლიშის“ ხერის ტურნირი. ფინალში მან ამერიკელ შერეჯო ფერნანდესს აჯობა — 6:4, 8:3. ეს წლელის სელეშის შესამე გამარჯვება საერთაშორისო ტურნირებში. საინტერესოა აღინიშნოს, რომ 27 მარტში იგი მხოლოდ ორჯერ დამარცხდა.

პიონატზე, რომელიც ფინეთში მიმდინარეობს, ოთხი ტურის შემდეგ დაწინაურდნენ კანადისა და სსრკ-ის გუნდები. მათ 8-8 ქულა აქვთ. მომდევნო ადგილებზე არიან შვეციის (6), ჩეხოსლოვაკიის (4), ფინეთის, აშშ-ის (3-3), შვეიცარიისა და გერმანიის (0-0) კოლექტივები.

პროფესიონალ ველოსიპედისტთა ერთდღიანი რბოლა ლიენ-პასტონი-ლიენი, რომელიც ამავე დროს, მსოფლიო ოასის მეოთხე ეტაპს წარმოადგენდა, მოიგო 20 წლის იტალიელმა მოიგო არჟენტინმა. რთული, 267-კილომეტრიანი ტრასა მან 7 საათსა და 15 წუთში დაფარა. ოთხი ეტაპის შემდეგ, მსოფლიო ოასის ჩათვლაში დაწინაურდა დანიელი როლფ სორენსენი, რომელსაც 82 ქულა აქვს და უახლოეს მდევარს, ბელგიელ დევი ვან ჰოიდლოქს 18 ქულით სჯობს.

სამხრეთ ამერიკის საკლუბო ჩემპიონი კალათბურთში გახდა სან-პაულუსი (ბრაზილია) „როველო“, რომელმაც ფინალში დაამარცხა არგენტინის „ატენას“ 94:72. შესამე ადგილისათვის ბრძოლა მოიგო ურუგვაის „ნუბეტონომ“, მეოთხე ადგილზე კი პარაგვაის „ლიბერტადი“ დარჩა.

ჩემპიონთა ტურნირის, რომელმაც კალათბურთის მოყვარულთა დიდი ინტერესი გამოიწვია, ბრაზილიის ქალაქი ფრანკა მასპინძლობდა.

მიხეილ მესხი

მოულოდნელად გარდაიცვალა ქართული ფეხბურთის სწორუბოვარი ხელოვანი, სპორტის დამსახურებული ოსტატი მიხეილ შალვას ძე მესხი. თავზარდამცემია ასე აღრე და ასე უეცრად გამოეთხოვო გამოჩენილი ღირსეული ადაშიანს, რომლის უმაღლესმა საფეხბურთო ხელოვნებამ წარუშლელი კვალი დატოვა ქართული და არა მარტო ქართული სპორტის ისტორიაში.

მსოფლიოს სტადიონებზე მაყურობელი გაოგნებული უყურებდა ამ ვერცხლისწყალივით მოძრავე, ერთ-თავად ბობოქარ და ერთ მუშტად შეკრულ თავდამსხმელს, რომლის დვიურმა ნიჭმა, დაუოკებელმა ტემპურმა მენტმა და უსაზღვრო შესაძლებლობებმა არ იცოდა რა იყო წინასწარ განსაზღვრულ, შემოფარგლული ჩარჩოები. ელვის სისწრაფით, თვალშეუვლები მოძრაობებით დაქროდა იგი მიწაზე და თან დასდევდა თავბრუდამხვეულ მცველთა მთელი რაზმი. არ იყო ძალა, რომელიც ზღვარს დაუღებდა მის სწორუბოვარ თარეშს მიწაზე.

ეს იყო მეტად ორიგინალური, აბსოლუტურად საკუთარი ხელწერის ფეხბურთელი, რომლისგანაც გულშემოტივარი მოთხოვდა ყველაფერს, ზოგჯერ იმაზე გაცილებით მეტსაც, რაც ფეხბურთელს შეუძლია ხაერთოდ გააკეთოს.

შემდეგ მოვიდა დრო მისა სპორტიდან წასვლისა. მიხეილ მესხმა დატოვა ხარბიელი და დღემდე ლეგენდად დადის მისი განუმეორებელი ფინტების იგავები. თაობათა ხსოვნაში მარად იცოცხლებს მისი მხიარული, ხალისიანი, ოდნავ იუმორიანი, ლაღი და თვალშეუვლები ქროლვა.

ქართული ფეხბურთი მუდამ გამოირჩეოდა უბრალო დიდოსტატებით და მათგან ერთ-ერთი უპირველესი ადგილი ღირსეულად ეკუთვნის მიხეილ მესხს — გამოჩენილ ოსტატსა და სწორუბოვარ მებრძოლს.

მიხეილ შალვას ძე მესხი დაიბადა 1937 წელს. ბუნებით ლაღ, საუკეთესო ფიზიკური მონაცემებით და-

ჭილოვებულ კაბუკს იმთავითვე შეუყვარდა ფეხბურთი. 12-13 წლისამ თამაში დაიწყო თბილისის სახელგანთქმულ 85-ე საფეხბურთო სკოლაში. 17 წლის კაბუკი მიიწვიეს თბილისის „დინამოში“, 1955 წელს იგი პირველად გამოვიდა თბილისის „დინამოს“ ძირითად შემადგენლობაში და 15 წლის განმავლობაში იღვწოდა დიდ საფეხბურთო ასპარეზზე.

მიხეილ მესხი 1958 წელს მიიწვიეს საბჭოთა კავშირის ნაკრებში. 1960 წელს გამოარჩევნა იზიემა ევროპის თასის გათამაშებაში, მონაწილეობდა 1962 წლის მსოფლიო ჩემპიონატის ფინალურ და 1966 წლის მსოფლიო თამაშებში. 1964 წელს თანაგუნდელებთან ერთად მოიპოვა ქვეყნის ჩემპიონის ოქროს მედალი; მერე სამჯერ იყო მესამე პრიზიორი, ექვსჯერ, და მუდამ პირველ ნომრად, შედიოდა საბჭოთა კავშირის 38 საუკეთესო ფეხბურთელის სიაში; 1965 წელს მიენიჭა სპორტის დამსახურებული ოსტატის წოდება.

1970 წელს მიხეილ მესხი სათავეში ჩაუდგა თბილისის ნორჩ ფეხბურთელთა სპეციალიზებულ საფეხბურთო სკოლა „გაზას“, რომელსაც ხელმძღვანელობდა სიცოცხლის ბოლო დღემდე.

მარტოაღენ ოფიციალური თარიღებითა და ჯილდოებით არ განისაზღვრება ის ამაგი და დეაწლი, რაც მიხეილ მესხმა ვასწა ქართული ფეხბურთის საკეთილდღეოდ. იგი სულით და გულით ქართველი კაცი იყო, სწორედ ქართული სპეციფიკით თამაშობდა ფეხბურთს, სწორედ ამით სიბლავდა მაყურებლებს და სწორედ ამიტომაც მოიპოვა უსაზღვრო სიყვარული. დიდი და ფასდაუღებელია მიხეილ მესხის დეაწლი ჩვენი ფეხბურთის წინაშე, ამიტომაც დიდ მადლობას უძღვნებს მას შობილი ხალხი უხადლო საფეხბურთო ხელოვნებისთვის, ამიტომაც თავდასხვები ვემშვიდობებით ჩვენს საყვარელ, სასქადაღლო ფეხბურთელს.

მარადიული იქნება შენი ხსოვნა, ღირსეულო მამულიშვილი!

- %. გამსახურდია, ა. ასათიანი, თ. სიგუა, ნ. გურგულაძე, მ. ომახიძე, ბ. გიბინიშვილი, თ. ჟორიძე, ი. ანდრიაშვილი, ა. ასათიანი, დ. ხაბაიანი, ნ. ახალაძე, ბ. ბერიძე, ბ. ბაბუა, მ. ხუციშვილი, ვ. ბარბაქაძე, ნ. კიკაბაძე, დ. უნიანი, მ. ჩაჩიაშვილი, ნ. ბაგრატიანი, ვ. სანაძე, რ. რურუა, მ. ჩიბურდანიძე, ჯ. ზამბახიძე, ბ. ფანჯიკიძე, მ. მახვარიანი, ა. მახარაძე, დ. ალიბაბაძე, ა. სვანიძე, მ. ბარბაქაძე, თ. ბაგრატიანი, ვ. ახარაშვილი, თ. ლითანიშვილი, ბ. ჟორიძე, ბ. ქავთარაძე.

მისი უხეგობრივი

ხელოვნების ტოლფასი იყო

მიხეილ მესხი ყველა დროის ქართული ფეხბურთის, და არა მარტო ქართულის, ერთ-ერთი უბრწყინველესი ვარსკვლავი გახლდათ. მისი თამაში საფეხბურთო მოედანზე უმაღლესა რანგის პოეზიის, მუსიკის, მხატვრობის ტოლფასი იყო. ვფიქრობ, სწორედ ამიტომ, მის მრავალრიცხოვან თაყვანისმცემლებსა და მეგობრებს შორის, ხელოვნების წარმომადგენლებს განსაკუთრებული ადგილი ეკუთრათ. იგი იყო ქართული სულის გამობრწყინება ფეხბურთის მოედანზე. საკუთარი ღირსების გრძობა, რაინდული სულისკვეთება, ფეთქებადი ტემპერამენტი და პლასტიკური სილამაზე, რაც ქართველს

ხალხის საუკეთესო წარმომადგენლების დამახასიათებელ თვისებას წარმოადგენს, ღმერთმა უზვალ დაანათლა მიწა მესხს. მის გამოჩენას მოედანზე აუწყებელ ალტაცებაში მოჰყავდა მაყურებელი. კარგა ხნის მანძილზე, მიხეილ მესხი ფეხბურთის მოედანზე ქართველი ხალხის პირველი ფალავანი გახლდათ. ოქროს ასოებით ჩაიწერა მისი სახელი ქართული სპორტის ისტორიაში. ვისაც ერთხელ მაინც უნახავს მიხეილ მესხის თამაში, ის ვერასოდეს დაივიწყებს მის სახელს. ეს კი უკვდავებას ნიშნავს.

ზოგი თოთიბაჰე

დიდმა გულითკითვლიმა... მიხეილ მესხმა თან ახლავს საყვარელი კაცის უბრალო, დივიზიონალური ამბავი ვაჭარების სიბრძნისა და წლის წინ იგი უბრალოდ ქვიას რთავს უბრალოდ ქვიას მია — ცნობილი ქართველი ფეხბურთელი, სპორტის დიდი მოყვარული და თავადაც კარგი ფეხბურთელი ვენორ ქვახაია. მიხეილ მესხე უნდოდა წერილის დაწერა და ამ განზრახვას წინასწარ უთანხმებდა რედაქციას. დასტური სიამოვნებით მივეცი, მით უმეტეს, რომ ვიცოდით მიხეილისა და ბატონი ვენორის კეთილი მეგობრობის ამბავი. მაგრამ, სამწუხაროდ, პირობა არ შესრულდა, რისთვისაც ბატონმა

ქვეყანა

შეაყვანებოდა...

ვენორმა ბოლიშვიტ მოიხადა: წერილი არ იქნება იმითომ, რომ მიზანწინააღმდეგო. მართალი გითხრათ, ეს უარი დიდად არც გაგვიკვირებია. ეს კი არა, უფრო ის გაგვიკვირებოდა, დასტური რომ მიეცათ ასეთი ბუნების კაცი იყო. ქვეყანა იცნობდა, პატავს სტემდა, ვთავაზანებოდა, თვითონ კი მის გარეშე მოატყენილ აურზაურსა და ხმაურს ცეცხლივით გაურბოდა.

სხვათა შორის, ბედისგანაც დიდად ვანებიერებულა არ ყოფილა. პირობები მუდამ ჰქონდა, ოღონდ არა საფეხბურთო, ასე ვთქვათ, სპორტული, არამედ და უფრო მეტად — ცხოვრებისეული. იმიტომ, რომ არც მლიქვნელი ყოფილა და არც მამებელი. სიმართლეს, რა გინდ მწარე და გულსატკენი უნდა ყოფილიყო, პირში მოგახლიდაო. თავის პოზიციაში, თავის რწმუნას არ დათმობდა, როცა სწორი იყო. ბევრი საყვედური მიუღია ამის გამო, ბევრი რისხვა დაუმსახურებია.

ადამიანთა უმეტერებს ზოგჯერ ზღვარი არა აქვს. და მოხდა ისე, რომ ამ უმეტერების გამო ფეხბურთიდან განიდევნა მესხი. მას სიცოცხლე და სიხარული წაართვეს, ფეხბურთს სიხალისე დაუკარგეს, ჩვენ კი უდიდესი სიამოვნება მოგვაკლდა, და ეს ყველაფერი მოხდა იმიტომ, რომ მიხეილ მესხი არ იყო ორდინარული კაცი.

ლელთაქაი

მესხურად დანიშნული პოეზიანი...

ცა მესხურად აწიოკებულ დაცვას შიგ კარში ბურთით დაესხებოდა ხოლმე გამარჯვების წერტილი. მთელი ორი საათი გვიმტკიცებდა, რომ ფეხბურთი, თამაში კი არა, ხელოვნება არისო. ტყუილუმბრალოდ მიყვირიან ტრიბუნებიდან, როცა ვდგავარ და ვერ ვთამაშობო... გაიგეთ, ესე იგი ღებრთმა მუხა არ გამოვიგზავნაო. შენ როცა მუხა არ ჟოგდის, და როცა ლექსს ვერ წერ, ხომ არ გიყვირიანო, შემომიტია...

მიზა მესხის მართლა დიდი ხელოვანი იყო. მცირეერიცხოვანი ერის შვილებს მართლა რა გვეთამაშებოდა? ჩვენი ფეხბურთი ბრძოლა იყო — ან სიკვდილი, ან გამარჯვება, დაიან, ასე იყო მაშინ... ვინ არ დამეთანხმება, რომ მიზა მესხი დიდი ფეხბურთელის გარდა, დიდი პიროვნება გახლდათ. ამიტომაც ემშვიდობა მისი მოწინააღმდეგეს, ამიტომაც იყო იგი იმდენ ქართ-

ველი გულშემტკიცებებისა — მთელი საქართველოსი. ახლა რაღა დროსია, მაგრამ გულში მაინც ბინჯად მჩვენა, იქნებ ვერ მივაგეთ საკადრისი პატივი, იქნებ, ისე ვერ ვუპატიონეთ, როგორც ეკადრებოდა? იქნებ, საჭირო იყო მეტად გაფერთხილებოდიო? რას იზამ, ყველაფერი ბედია, დასანანია, რომ მიხეილ მესხი აღრე წავიდა ფეხბურთიდან; ათასჯერს უფრო დასანანია, რომ აღრე წავიდა ჩვენიგან... მშვიდობით, ძმო მიზა, მე შენ ძალიან მიყვარდი. კი ბატონო, ფეხბურთი ხელოვნებაა, გეთანხმები, რომ ფეხბურთშიც ბევრს ნიშნავს მუხა, ღვთის გამოგზავნილი მუხა. შენც ღვთის კაცი იყავი და ნათელში გამყოფებს უფალი!

ჯანსუღ ჩარკვიანი

ჩამქრალი მარსკვლავი

უსინათლო ჰომეროსი ქადაგებდა — ციხე ყველა ვარსკვლავი მოჩანსო. უთუოდ ასეა. ჩვენ კი, თვალხილულებს, ღმერთმა გვარგუნა ბედნიერება, იმ უთვალავ ვარსკვლავთა შორის ყველაზე მოკაშკაშე-მოელვარე გამოვარჩიით. მათ შორის ისეთებიც ყოფილან, „რომლის ხილვითაც მხოლოდ ღმერთი არ ბრძაუდებია“. ქართული ფეხბურთის ცის კაბა-

ღონზე, ასე თვალმომპრელად ელვარებდა მიხეილ მესხის ვარსკვლავი. ამბობენ, ჩვენ ახლაც ვხედავთ იმ ვარსკვლავებს, რომელნიც, თურმე, მრავალი ასეული წლის წინ ჩამქრალან. მათი უთქი დღემდე აღწევს ჩვენამდე და, ვინ იცის, როდის გაქრებაო. ასევე დიდხანს იკაშკაშებს სხივი ჩვენგან გარდასული, დღეს ჩამ-

ქრალი მიხეილ მესხის ვარსკვლავისა, მის მიერ დანთებულ, საფეხბურთო ცეცხლის ჩირაღდნისა, რომლის ელვარება მანამდე არ ჩაქრება, ვიდრე ვარსებობთ, ვიდრე ცას შევტკეპრით, ვიდრე სპორტული ოსტატობა ასე ახლო დგას სხელოვნების ღმერთთან, მისი წილებერი და მასთან წილნაყარი. აკობა მახარაჰე

თუ მივა თაყაუბოლა,

გარბხის იული კალასატანი იყო

ჩემი მეგობრებისათვის და ახლო-ბლუბისათვის არაერთხელ მითქვამს და ახლა ხამაღლა მინდა გავიმეორო: მიზა მესხმა თავისი თამაშით ისეთივე სიხარული და ბედნიერება მომანიჭა, როგორც ერთადერთი შვილის დაბადებამ! დამერწმუნეთ, რომ ასეა! ვერც იმას დავმალავ, რომ იმ წლებში „დინამოს“ მარცხის სიხანულიც ჩემთვის იოლი გადასატანი იყო — თუკი მოედანზე მი-

შას ვუყურებდი. ბარემ იმასაც გეტყვი, რომ მთელი ჩემი უმნიშვნელო საქმიანობა, თვითონვე ფეხბურთის სამსახურად რომ მივიჩნიე, სხვა არაფერია, თუ არა მიზა მესხის ვალის გადახდის ამო სურვილი, ერთხელ სუფრასთან გავუზნოლე: მე შენზე უფრო მეტად შეხსნილი ვარ-მეთქი... არ მივივრს, რადგან მე თავად იამანისტი ვარო — ასე მიბასუნა. დავით ძლიბაჰე

